

Автор: Батырбаева Меруерт Қыстаубаевна
Пән: Химия
Сынып: 8-сынып
Бөлім: Стехиометриялық есептеулер
Тақырып: Авогадро заңы. Молярлық көлем

Оқу мақсаттары	8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты, стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану.
Сабақ мақсаттары	Барлық оқушылар: Молярлық көлемнің мәнін анықтай алады. Қалыпты және стандартты жағдайларды анықтай алады. Авогадро заңының қалай оқылуын біледі. Оқушылардың басым бөлігі: Формулаға қарап есептер шығара алады. Кейбір оқушылар: Авогадро заңына сүйеніп күрделілігі жоғары есептер құрастырып шығарады.
Ойлау дағдыларының деңгейі	Білу, түсіну, қолдану.
Бағалау критерийі	Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану.
Ойлау дағдыларының деңгейі	Оқушылар орындай алады: Кез келген газдың 1 молінің қалыпты жағдайда алатын көлемі молярлық көлем екенін сандық мәні 22,4 л болатынын, бірдей жағдайда алынған газдардың тең көлемдерінде молекула сандары бірдей болатыны Авогадро заңы екенін біледі. Негізгі сөздер мен тіркестер: Қалыпты, стандартты жағдай, Авогадро саны, Авогадро заңы, молярлық көлем. Сыныптағы диалог/жазылым үшін пайдалы тілдік тіркестер: Авогадро заңы қалай оқылады? Қалыпты жағдайдағы газдардың молярлық массасы мен тығыздығын есептей алады. Кез келген газдың ... қалыпты жағдайда алатын көлемі ... деп аталады.
Құндылықтарға баулу	Еңбек және шығармашылық ынтымақтастық, өмір бойы білім алу.
Пәнаралық байланыс	Физика, математика.
Алдыңғы білім	7.1.1.4 бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіру.

Сабақ барысы

Са Жоспарланған іс-әрекет
ке
зе
нд

Ба Ұйымдастыру кезеңі:

сы Оқушылармен сәлемдесіп, түгелдеп бүгінгі болатын сабақта төрт топқа бөлінеді.

, Топ ережесін сақтай отырып, сабақтарына сәттілік тілейді.

ор Үй тапсырмасын сұрау

та «Кім жылдам?» әдісі

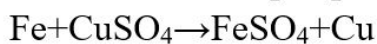
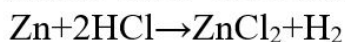
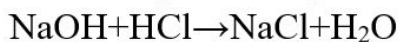
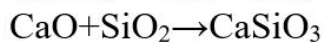
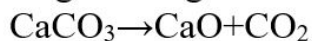
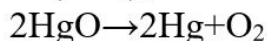
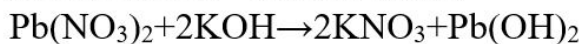
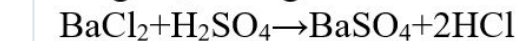
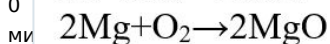
сы 1. Зат мөшерінің өлшемі?

, 2. Молярлық масса дегеніміз?

ая 3. Авогадро саны нені көрсетеді?

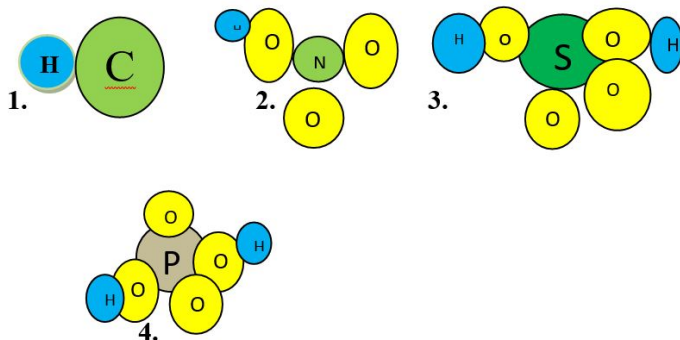
ғы 4. «Моль» дегеніміз не?

(5. Мг мен М арасындағы айырмашылық?

«Мозайка» әдісі

А) Төменде хлорсутектің, азот, күкірт және фосфор қышқылдарының молекулаларының модельдері берілген. Олардың формулаларын есептендер.

Дескриптор

- формуланы анықтайды;

- қосылыстардың мольдік массаларын есептейді.

Қалыптастырушы бағалау.

Түрі: топтар бір-бірін бағалау.

Миға шабуыл әдісі бойынша жаңа сабақты ашу мақсатында мына сұрақтар қойылады.

1. Қандай газдарды білесіңдер?

2. Тығыздық деген не?

3. Көлем дегеніміз не?

«Борт журналы» әдісі бойынша оқушыларға қима қағаздар таратылады.

Жаңа сабақ мұғалім түсіндірмесі Химиялық заттардың кейбіреулері газ күйінде болады, мысалы H_2 , O_2 , Cl_2 , N_2 , т.б.

Күрделі заттарда газ күйінде бола алады: CO_2 , SO_2 , CH_4 , HCl , H_2S т.б.

Газдардың тығыздықтары бойынша олардың 1 молінің алатын көлемін есептейік. мм р=----; г/л V=----; г/л Vm=22,4 л/моль. Vp

Газ	H_2	O_2	CO_2	H_2S
ρ, г/л	0,089	1,43	1,964	1,517
M, г/МОЛЬ	2	32	44	34
m, г	2	32	44	34
N, молекула	$6,02 \times 10^{23}$	$6,02 \times 10^{23}$	$6,02 \times 10^{23}$	$6,02 \times 10^{23}$

Қалыпты жағдайда (қ.ж.), яғни 0 С температурада, 1 атмосфералық қысымда (101,325 кПа) кез келген газдың бір молі 22,4 л көлем атайды.

$$V(H_2) = \frac{2}{0,089} = 22,47$$

	Бағалау – Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз	Деңгейін бағалау техникасы
1. 0,25 моль күкірт қышқылының H_2SO_4 массасын табу. 2. Судағы оттегі мен сутегінің массалық үлесін табу. 3. $1,2 \times 10^{23}$ молекула суда заттың қандай мөлшері бар.	Өзін-өзі бағалау Жол стратегиясы Топты бағалау БББ әдісі бойынша стикерлерге жазып тақтаға жапсырады	
	Төмендегі бос ұяшыққа сабақ туралы өз пікіріңізді ұяшықтағы Сіздің сабағыңыздың тақырыбын сұрақтарға жауап беріңіз	

Қорытынды бағамдау

Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?

1:

2:

Қандай екі нәрсе сабақты жақсартуға алады (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?

1:

2:

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?